

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

Programmabestuur HWBP
Griffioenlaan 2
3526 LA Utrecht

datum
Xxx oktober 2024

ons kenmerk
-

contactpersoon
M. Nieuwjaar

betreft
Uniereactie Ontwerpprogramma -
HWBP 2026-2037

uw kenmerk

e-mail
mnieuwjaar@uvw.nl

Geacht programmabestuur HWBP,

Op 26 augustus 2024 hebben wij van u het ontwerpprogramma HWBP 2026-2037 ontvangen. Bij deze sturen wij u de collectieve reactie van de waterschappen. Hiermee geven we invulling aan de hoorplicht van de Minister op het jaarlijkse Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Wij complimenteren u voor de inspanning om, binnen het gegeven van complexe en fors beperkende randvoorwaarden, tot een duidelijk herleidbare programmering te komen. We waarderen dat er, conform de regels van de kadernota, nieuwe projecten kunnen starten waardoor de werkvoorraad voor de aankomende jaren geborgd is. Er wordt zo optimaal gebruikt gemaakt van een nieuwe jaarschijf in deze programmering, terwijl de impact voor lopende projecten zo klein mogelijk is gehouden. U heeft de waterschappen ook dit jaar in een vroegtijdig stadium betrokken bij de vraagstukken. Daarmee hebben we een gezamenlijk beeld kunnen vormen van de uitdagingen en mogelijke oplossingsrichtingen verkend.

De consultatie van de waterschappen ziet er dit jaar hetzelfde uit als vorig jaar. We kiezen er weer voor om als één alliantiepartner te reageren vanuit het alliantieprincipe 'Best For Program'. Gegeven de problematiek is het van belang dat we gezamenlijk werken aan oplossingen en keuzes voor de lange termijn. We erkennen dat effecten van de programmering per waterschap verschilt, maar kiezen nu voor de focus op eensgezindheid voor de toekomst.

Op basis van deze programmering constateren de waterschappen het volgende:

- Het totaal aangevraagde budget overstijgt ver het beschikbare budget, in dezelfde orde grootte zoals dat vorig jaar voor het eerst zo sterk naar voren kwam. Deze ontwerpprogrammering bevestigt de urgentie dat er op korte termijn zekerheid moet zijn over extra financiële middelen om de continuïteit en doelstelling van het HWBP te waarborgen.
- De voorgestelde programmering op basis van de spelregels uit de kadernota leidt niet tot grote verrassingen.
- Doordat ook dit jaar sprake is van een noodprogrammering, schuift het probleem een jaar op waardoor de risico's voor de waterschappen groter worden en ook weer een jaar dichterbij komt.

En dat terwijl de noodprogrammering HWBP 2025-2036 voor ons een eenmalige situatie betrof. Immers, als alliantie zouden we in 2024 gezamenlijke stappen zetten om te komen tot een uitvoerbaar en financierbaar programma. Dit door zowel aan waterschapzijde als aan Rijkszijde het benodigde extra budget te regelen.

- Van nieuw aangemelde projecten, in de vorige en voorliggende programmering, is conform kadernota, alleen de verkenningsfase geprogrammeerd. Dit betekent dat er projecten zijn die vanaf 2027 overgaan op de planuitwerkingsfase, zonder dat er nu zicht is op financiering van deze fase.
- In uw aanbiedingsbrief geeft u aan dat het overgrote deel van de aanvragen een plek kan krijgen in de programmering wanneer de aanvullende financiering van 2.5 miljard euro voor de middellange termijn beschikbaar zou komen.

Uit de basisvariant van het HWBP-programma 2026-2037 blijkt dat er in de jaren 2030-2036 met de huidige bijdragen van waterschappen en Rijk te weinig budget beschikbaar is om alle geplande projectfasen te financieren. Om het HWBP op schema te houden, zodat we de doelstelling dat Nederland ook in 2050 nog waterveilig is kunnen waarmaken, is het nodig dat de projectwaterschappen wiens project(fas)en vanwege het ontbreken van middelen in 2030-2036 buiten de programmering zijn geplaatst (enkele tientallen projecten van in totaal ca. tien waterschappen) zekerheid van financiering hebben op het moment dat zij over de betreffende projecten besluiten. Gegeven de lange voorbereidingsperiode vinden deze besluiten deels al in 2024 en 2025 plaats. Als deze besluitvorming niet plaatsvindt, is de kans zeer reëel dat het programma met 6-8 jaar vertraagt en het einddoel 2050 niet wordt gehaald.

Om maximaal invloed te kunnen geven aan de gewenste zekerheid stellen wij voor om niet alleen de basisvariant van het programma (waarin geen rekening is gehouden met extra middelen voor de periode 2030-2036) vast te stellen, maar om ook af te spreken dat de basisvariant zo snel mogelijk in 2025 moet worden vervangen door een variant van het programma met de benodigde € 2,5 mld. extra middelen van waterschappen en Rijk. De waterschappen doen daartoe nu al een stap naar voren door nog dit jaar een intentiebesluit te nemen voor het inbrengen van aanvullende financiering van 1,25 miljard euro in de periode 2030-2036. Wij doen een dringend beroep op het Rijk als partner in de alliantie om een vergelijkbare stap te zetten.

Het is verder van belang voor de volgende programmering de kaders te herijken vanuit 'Best for Program' en te voorkomen dat een stapeling van spelregels de maakbaarheid van het totale programma tot 2050 in geding brengen. Belangrijk aandachtspunt van de waterschappen hierbij is dat de huidige regels uit de kadernota leiden tot forse onvrijwillige voorfinanciering. De waterschappen pakken deze problematiek graag samen met uw organisatie op als onderdeel van het totale pakket aan maatregelen om te komen tot een toekomstgericht HWBP waarmee we als alliantie in staat zullen zijn om zowel de kosten te beheersen als de totale waterveiligheidsopgave in 2050 te realiseren.

We onderstrepen de in uw aanbiedingsbrief geconstateerde de noodzaak om met de resultaten van de Langetermijnprogrammering keuzes te maken in het HWBP om alle dijken in 2050 aan de norm te laten voldoen. Als waterschappen werken wij er hard aan om de kosten te beheersen en de productie te verhogen. Wij zijn trots in deze alliantie gezamenlijk met onze dijkversterkingen bij te dragen aan de waterveiligheid van Nederland.

Hoogachtend,

R.A.M. van der Sande